

ARCHEOLOGIENOTA

LAGE RIELEN EN ZANDHOEF TE KASTERLEE

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 2608

Kontichsesteenweg 38

2630 Aartselaar

Projectcode:

Intern: 43989

Extern: 22800

AOE: 2026D1

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 BESLUIT

Het verslag van resultaten van deze archeologienota kon voldoende uitspraken doen inzake het archeologisch potentieel van het bodemarchief ter hoogte van het projectgebied. Aan de hand van bestaande en ontsloten landschappelijke, archeologische, historische, iconografische en cartografische gegevens werd de kans op het aantreffen van archeologische resten als te laag bevonden. Dit bleek hoofdzakelijk uit:

Landschappelijk gezien bevindt het projectgebied zich op een verhoging in het landschap met een hoogte tussen 18,00 mTAW en 21,00 mTAW, een omgeving die wordt gekenmerkt door stuifzandduinen. Er komen dan ook voornamelijk (lemige) zandbodems voor ter hoogte van het tracé. De nabijgelegen vallei van de Kleine Kaliebeek is een goed bewaard relict van het historische Kempische cultuurlandschap, gekenmerkt door twee beekvalleien en omliggende ontginningen. Het landschap bestond uit weilanden, moerassen, heide en beperkte akkerbouw, zoals ook duidelijk te zien is op de beschikbare historische kaarten.

Op basis van de weinige gekende archeologische waarnemingen uit de omgeving kan gesteld worden dat de omgeving van het projectgebied al zeker voor de middeleeuwen bewoond was. Zo zijn er op een tweetal kilometer naar het zuiden duidelijk overblijfselen uit de metaaltijden geregistreerd. Er werden hier niet alleen een grafheuvel met urnenveld, maar ook Schrähals- of Schrägrandurnes en tumuli met brandrestengraven vanaf de Late Bronstijd aangetroffen. Ook op enkele honderden meters naar het noorden werd een mogelijke funeraire structuur uit de metaaltijden geregistreerd, al blijkt hier enige wetenschappelijke analyse te ontbreken. Recentere waarnemingen betreffen dan weer een kapel en slagveld uit de 16de eeuw, die beiden echter niet ter hoogte van het tracé gesitueerd zijn. Het gebrek aan waarnemingen komt mede door de zeer beperkte hoeveelheid aan archeologische onderzoeken met ingreep in de bodem in de directe regio.

Op basis van de impactanalyse en de geplande werkzaamheden kan er geconcludeerd worden dat de werkzaamheden weinig aanleiding of mogelijkheid geven tot archeologische kenniswinst. De aanleg van het gescheiden rioleringsstelsel is een ingreep die vooral in de lengte uitgevoerd wordt, waarbij de graafwerken in breedte zullen meevallen. Onder de wegnis zal er immers vooral een combinatie van DWA-leidingen en persleidingen komen op een diepte tussen 1,30 m-Mv en 3,81 m-Mv. Echter, gezien de beperkte buisbreedtes zullen de aanleg sleuven een minimale breedte van 1,10 meter en een maximale breedte van 1,75 meter hebben. RWA-leidingen worden niet onder de wegnis aangelegd, maar wel op enige afstand daarvan in de berm, waar er gebruik gemaakt zal worden van langsgrachten. In totaal wordt er 1.401 meter aan gracht aangelegd met een diepte van 0,85 m-Mv, verspreid over de lengte van Lage Rielen en Zandhoef. Hier zijn al een heel aantal grachten aanwezig, die enkel geherprofileerd zullen worden. Onder de opritten komen korte RWA-inbuizingen tot eenzelfde diepte als de grachten. De bestaande wegnis zal hersteld worden, wat voor weinig bijkomende schade aan het bodemarchief zorgt. Er wordt tenslotte ook een pompstation voorzien met een kleine oppervlakte van 11 m² en een diepte tot 5,31 m-Mv. Ter hoogte van het tracé blijven de graafwerken dus beperkt tot de aanleg sleuven, de verspreide grachten in de berm en de heraanleg van de bestaande wegnis. Hierdoor ontstaan er slechts smalle en moeilijk leesbare kijkvensters die een laag potentieel op kenniswinst tot gevolg hebben. Op percelen 13017F0003/00A000 en 13017F0016/00A000 (akkerland) wordt er nog een smalle werfzone voorzien met een oppervlakte van 3.562 m². Deze werfzone dient enkel om de persleiding aan te leggen en zal geen bijkomende bedreiging van het bodemarchief betekenen, behalve dan de maximaal 1,00 meter brede sleuf voor de persleiding tot een diepte van ca. 2,00 m-Mv. Ook hier is het kennispotentieel dus laag.

Op basis van bovenstaande argumenten kan geconcludeerd worden dat de kans op archeologische kenniswinst laag is, waardoor er **geen verdere maatregelen** voor het projectgebied worden geadviseerd.

1.2 VONDSTMELDING

Volgens het Onroerenderfgoeddecreet is een toevalsvondst een vondst die **toevallig** aan het licht komt, dus niet tijdens een archeologisch onderzoek of door het zoeken met een metaaldetector. Het onderzoek van deze toevalsvondsten en de vondstcontext kan belangrijke wetenschappelijke kennis over het verleden van de mens en zijn leefomgeving opleveren.

Voer je graafwerken, bouwwerken, landbouwactiviteiten, ... uit en vind je onverwacht sporen of voorwerpen waarvan je vermoedt dat ze een historische waarde hebben? **Meld deze vondst dan binnen de 3 dagen aan het agentschap Onroerend Erfgoed** via het digitale vondstmeldingsformulier: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>. Het is niet altijd eenvoudig om een archeologische toevalsvondst te herkennen. Treffende voorbeelden zijn massieve natuurstenen funderingen, menselijke skeletresten in en rond een kerk, een waterput, houten palen van een brug, bakstenen muren en vloeren, een beerput, ... Als je twijfelt, meld je je vondst beter hoe dan ook!

Vind je **menselijke resten**, staak dan onmiddellijk de graafwerken. Ook wanneer je twijfelt of het aangetroffen botmateriaal menselijk van oorsprong is. Verwittig in eerste instantie de politie (op het noodnummer 112). De politie komt ter plaatse en zal de nodige vaststellingen doen. Indien nodig verwittigen zij het parket. Concludeert de politie na het onderzoek dat het geen verdacht overlijden is, maar een vondst met archeologische waarde, dan melden zij de toevalsvondst aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Het agentschap brengt de vinder, zakelijkrechthouder en gebruiker van het terrein en de betrokken gemeente op de hoogte van de vondst en de juridische gevolgen. De verdere procedure en termijnen verlopen zoals bij een gewone archeologische toevalsvondst.³

1.3 CONVENTIONELE EN TOXISCHE EXPLOSIEVEN (CTE)-ANALYSE

Artikel 4.5.2 van de Leidraad van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken bepaalt: als de erkende archeoloog een archeologisch onderzoek **met ingreep in de bodem** voorschrijft in een archeologienota, nota of aanvraag tot toelating en bij de opmaak van dit document detecteert dat er een kans is op de aanwezigheid van CTE, dan laat hij door een CTE-deskundige een risicoanalyse maken van het geplande archeologisch onderzoek.

Gezien er voor het onderzoeksgebied **geen archeologische ingreep in de bodem** wordt voorzien maar er steeds kans bestaat in het aantreffen van CTE in welke vorm en aard dan ook, wordt toch aangeraden om tijdens de grondberoerende werkzaamheden te voorzien in het **begeleiden van de graafwerken door een gecertificeerde CTE-deskundige indien het risico is aangegeven door de bommenkaart**.

Indien er tijdens deze grondberoerende werkzaamheden CTE zou worden aangetroffen wordt verwezen naar het protocol omtrent toevalsvondsten CTE.⁴

³ <https://www.onroerenderfgoed.be/ik-wil-een-toevalsvondst-melden>

⁴ Boelaert, *Praktische leidraad. Preventief opsporen en opruimen van niet ontplofte conventionele en toxische explosieven in de ondergrond en waterbodems.*, 56; De Decker en Jansen, 'Richtlijn Archeologie versus munitieopsporing'.